

Diagnostická laboratoř čtení ReadLab

doc. RNDr. Martin Malčík, Ph.D., Ing. Libor Jedlička¹
e-mail: martin.malcik@slamka.cz, libor.jedlicka@kvalitaskoly.cz

doc. PhDr. Miroslava Miklošiková²
e-mail: miroslava.miklosikova@vsb.cz

¹ Slamka Consulting, s.r.o., ² Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava

Klíčová slova

Čtenářská gramotnost, eyetrackingová laboratoř, diagnostika čtenářského výkonu žáků

1 Čtenářská gramotnost

Čtenářská gramotnost je podle Procházkové (2010) schopnost porozumět psanému textu, přemýšlet o něm a používat jej k dosahování určitých cílů, k rozvoji vlastních schopností a vědomostí a k aktivnímu začlenění do života společnosti. Čtenářská gramotnost je tvořena několika složkami – předpokladem pro rozvíjení čtenářské gramotnosti je pozitivní vztah ke čtení, následuje dovednost dekodovat psané texty a rozumět jim, zběhlost ve vyvozování závěrů z přečteného textu a schopnost kriticky myslet, úsilí o překonávání překážek při překonávání překážek v porozumění textu, sdílení nabitých vědomostí prostřednictvím komunikace. Čtenářská gramotnost je jednou z nejvýznamnějších dovedností, kterou by žáci měli ve škole rozvíjet.

2 Diagnostika žáků

2.1 Čtenářský výkon žáků

V kvalitě čtenářského výkonu a čtenářské gramotnosti existují mezi žáky významné rozdíly. Je to dáno dobou, která je charakteristická digitalizací a preferováním komunikace po síti před komunikací face to face. Také výuka v jednotlivých předmětech probíhá nejčastěji prostřednictvím prezentace, a to na úkor vysvětlování, samostatného psaní poznámek a samostudia. Není proto divu, že čtenářské dovednosti a porozumění textu se u žáků nerozvíjejí adekvátně.

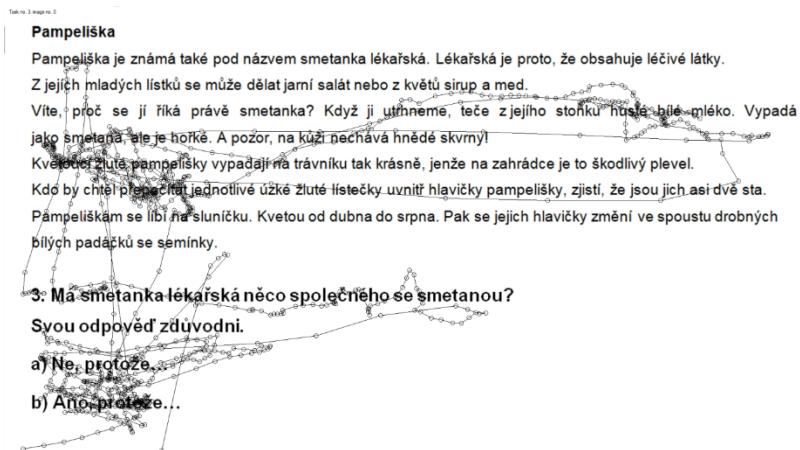
Při efektivní výuce čtení je zapotřebí hodnotit jak jeho průběh, tak úroveň zvládnutí čtenářské techniky, tzn. čtenářský výkon žáka. Vzhledem k tomu, že i v mezinárodních výzkumech je za nedělitelnou složku čtenářských dovedností pokládáno žákovo porozumění čtenému textu, ověřujeme tuto dovednost i v naší výzkumné laboratoři. Žákům dáme k dispozici text, který si mají přečíst, a poté odpovědět na otázky, které se k němu vztahují. Otázky jsou dvouúrovňové, tzn. jednodušší – odpověď na ně lze najít jednoduše v textu, a složitější – odpovědět dokáže žák pouze v případě, že textu porozuměl.

Usilovat o co nejobjektivnější hodnocení čtenářského výkonu žáka by měl každý učitel. Tuto pedagogickou aktivitu si může usnadnit tím, že k hodnocení využije tzv. kvalitativní i kvantitativní znaky čtení. Mezi kvalitativní znaky čtení je v českém prostředí řazena správnost a plynulost čtení, a dále jeho výraznost a uvědomělost. Ke kvantitativním znakům je řazena rychlost čtení. Uvedené znaky čtení lze empiricky sledovat prostřednictvím nově vyvinuté eyetrackingové laboratoře.

Obr. 1: Přenosná varianta laboratoře

2.2 Eyetrackingová laboratoř ReadLab

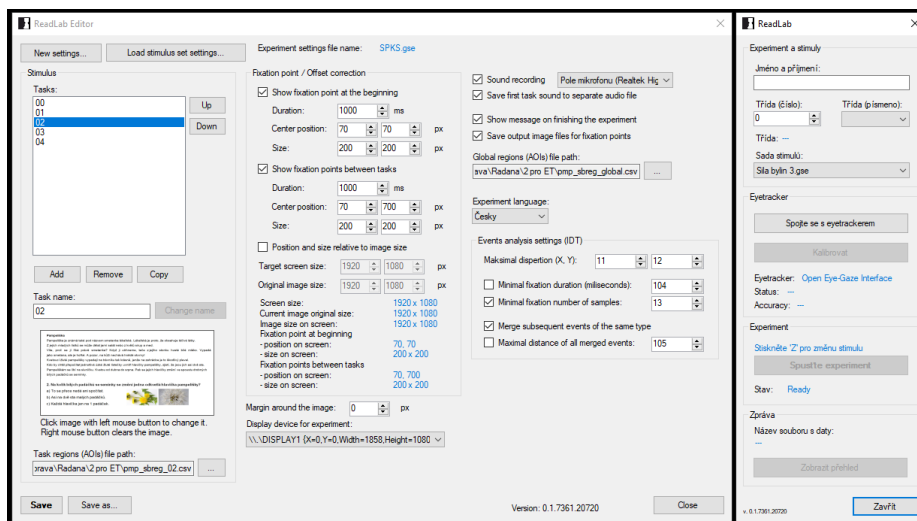

Obr. 2: Znárodnění pohybu očí žáka při práci s textem

Použití laboratoře

Laboratoř pracuje v libovolném grafickém rozlišení, ideální je však využití Full HD. Sestava je buďto přenosná (s notebookem) nebo stacionární (s PC). V případě stacionární je vhodné použít dva monitory s jedním eyetrackerem. Přenosná varianta funguje v kombinaci notebook a monitor s eyetrackerem. Pro zvukový záznam lze využít libovolný mikrofon.

Společnost Slamka Consulting, s.r.o. je schopna dodat kompletní laboratoř včetně sw a hw vybavení.

Obr. 3: Software pro laboratoř

Citace

- [1] PROCHÁZKOVÁ, Ivana. Metodický portál, Články: „Co je čtenářská gramotnost, proč a jak ji rozvíjet?“ [online]. 18. 01. 2006.[cit. 29. 12. 2010.]. ISSN 1802-4785. Dostupný z WWW: <http://clanky.rvp.cz/clanek/c/Z/446/...-ROZVIJET.html>